

Neljapäev, 12. märts 2009

1. nõuab tungivalt, et Hiina valitsus tunnistaks 2008. aasta novembris esitatud Tiibeti rahva tõelise autonoomia memorandumit kui alust sisuliseks aruteluks, mille eesmärk on positiivsed ja tegelikud muutused Tiibetis, kusjuures peetakse kinni Hiina Rahvavabariigi põhiseaduses ja seadustes sätestatud põhimõtetest;
2. palub nõukogul kindlaks teha, mis Hiina Rahvavabariigi esindajate ja Tema Pühaduse dalai-laama saadikute läbirääkimistel õieti juhtus;
3. kutsub nõukogu eesistujat üles võtma Tema Pühadus dalai-laama Indiasse eksili siirdumise 50. aastapäeva puhul vastu deklaratsiooni, milles palutakse Hiina valitsusel alustada konstruktiivset dialoogi ulatusliku poliitilise kokkuleppe saavutamiseks, ning viitama deklaratsioonis ka Tiibeti rahva tõelise autonoomia memorandumile;
4. mõistab hukka kõik vägivaldaaktid, nii meeleavaldajate vägivallatsemise kui ka korrakaitsejõudude ebaproportsionaalse jõukasutuse;
5. kutsub Hiina valitsust üles vabastama viivitamata ja tingimusteta kõik isikud, keda peetakse kinni üksnes rahumeelsete protestiavalduste tõttu, ning aru andma kõigi nende kohta, kes on tapetud või kadunuks jäänud, samuti kõigi kinnipeetute ja neile esitatud süüdistuste laadi kohta;
6. palub Hiina ametivõimudel lubada välisriikide meedia esindajaid Tiibetisse, kaasa arvatud väljaspool Tiibeti autonoomset piirkonda paiknevatele Tiibeti aladele, ning tühistada Tiibeti autonoomsesse piirkonda pääsemiseks nõutavate erilubade süsteem;
7. nõuab tungivalt, et Hiina ametivõimud võimaldaksid ÜRO inimõiguste ekspertidel ja tunnustatud rahvusvahelistel valitsusvälistel organisatsioonidel takistamatult Tiibetisse pääseda, et nad saaksid sealset olukorda uurida;
8. nõuab tungivalt, et nõukogu eesistuja algataks Tiibeti küsimuse võtmise üldasjade nõukogu istungi päevakorda, et arutada, kuidas EL saaks hõlbustada Tiibeti küsimusele lahenduse leidmist;
9. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Hiina Rahvavabariigi presidendile, valitsusele ja parlamendile ning Tema Pühadusele dalai-laamale.

Guinea-Bissau

P6_TA(2009)0143

Euroopa Parlamendi 12. märtsi 2009. aasta resolutsioon Guinea-Bissau kohta

(2010/C 87 E/37)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ELi eesistuja 2. märtsi 2009. aasta avaldust traagiliste sündmuste kohta Guinea-Bissaus;
- võttes arvesse Guinea-Bissaus 2005. aasta juunis ja juulis toimunud presidendivalimisi ning 16. novembri 2008. aasta parlamendivalimisi;
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu 3. märtsi 2009. aasta avaldust praeguse poliitilise kriisi kohta Guinea-Bissaus;

Neljapäev, 12. märts 2009

- võttes arvesse Aafrika Liidu komisjoni 2. märtsi 2009. aasta avaldust,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõiget 5,
- A. arvestades, et 2. märtsil 2009 lasid renegaatidest sõdurid maha Guinea-Bissau presidendi João Bernardo Vieira päev pärast pommirünnakut, mille käigus sai surma sõjaväe staabiülem kindral Batista Tagmé Na Waié; arvestades, et tapmistega on kõrvaldatud kaks väga mõjuvõimsat isikut ja rivaali, kel oli õnnestunud pääseda mitmest viimase nelja kuu jooksul toimunud mõrvakatsetest;
- B. arvestades, et rünnakuid ei peeta riigipöördeks ning Aafrika Liidu rahu- ja julgeolekunõukogu ei ole Guinea-Bissau liikmesust peatanud, nagu ta seda tegi naaberriikide Guinea ja Mauritania puhul pärast eelmisel aastal toimunud riigipöördeid;
- C. arvestades, et rahvusassamblee hiljuti valitud spiiker Raimundo Pereira vannutati piiratud ajaks presidendiks kuni uute valimisteni, nagu põhiseadus seda ette näeb; arvestades, et Raimundo Pereira on pöördunud rahvusvahelise üldsuse poole palvega aidata riik stabiliseerida;
- D. arvestades, et Guinea-Bissaus aastakümneid kestnud poliitilise ebakindluse tõttu on riik sattunud sügavasse kriisi, mida iseloomustab puudulik juurdepääs puhtale veele, tervishoiule ja haridusele ning see, et paljude ministriumite ametnikud ei ole juba kuid palka saanud, ning arvestades, et sellele riigile kohaldatakse väheste riikide seas ÜRO rahutagamise komisjoni tegevuskava, kelle eesmärk on aidata vaestel riikidel vältida uuesti sõtta või kaosesse sattumist; arvestades, et mõrvad toimusid ajal, mil EL ja rahvusvaheline üldsus on üha enam seotud eesmärgiga ehitada üles demokraatlik ja stabiilne Guinea-Bissau;
- E. arvestades, et alates 2008. aasta juunist on EL pakkunud nõu ja abi Guinea-Bissau julgeolekusektori reformi toetuseks Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika (EJKP) missiooni „Guinea-Bissau julgeolekusektori reformi ELi missioon” abil;
- F. arvestades, et novembris 2008 toimunud parlamendivalimised olid oluliseks testiks Guinea-Bissaule, kelle üleminek demokraatlikule riigikorrale vajas hädasti uut hoogu; arvestades, et valimisi kiitsid nii kodanikud kui ka rahvusvahelised vaatlejad, eriti ELi valimiste vaatlemise missioon, ja need sillutasid teed ÜRO tõhustatud toetusele riigi rahuloome alastele jõupingutustele; arvestades, et valimiste ajal jäi sõjavägi valimisprotsessist kõrvale ja pühendus rahumeelse keskkonna tagamisele;
- G. arvestades, et mõrvad näivad olevat seotud poliitilise pingega, mis tuleneb minevikku ulatuvast rivaliteedist, erinevatest etnilistest rühmadest ja sõjaväes valitsevast ebastabiilsusest ning riigis üha suurenevast huvist narkokaubanduse vastu, mis kõik kokku moodustab väga keeruka ja ohtliku, riigi toibumisevõimet pidevalt kahjustava taustolukorra;
- H. arvestades, et Guinea-Bissau seisab narkokaubanduse probleemi ees ning toimib suure uimastite transiitpunktina Lõuna-Ameerika ja Euroopa vahel ning arvestades, et narkokaubandus on riigi poliitilisele stabiilsusele suureks ohuks,
- I. arvestades, et kogunevad tõendid piirkonnast sisse ja välja kulgeva narkokaubanduse kohta näitavad, et see on muutunud suureks ohuks kogu Lääne-Aafrikale ning ohustab juba tugevalt ka Euroopa Liitu, mõjutades meie naabrusspiirkondi;
1. mõistab sügavalt hukka Guinea-Bissau presidendi João Bernardo Vieira ja relvajõudude ülemjuhataja kindral Tagmé Na Waié mõrvad;
  2. avaldab siirast kaastunnet kadunud presidendi João Bernardo Vieira ja kadunud kindral Tagmé Na Waié perekondadele ning kogu Guinea-Bissau rahvale;

Neljapäev, 12. märts 2009

3. nõuab tungivalt, et Guinea-Bissau ametivõimud uuriksid neid kuritegusid põhjalikult ja võtaksid süüdlased vastutusele ning kutsub rahvusvahelist üldsust üles kasutama selle eesmärgi saavutamiseks vajalikku mõjuvõimu ja pakkuma nõutavat abi; juhib tähelepanu asjaolule, et kindralite Ansumane Mané (2000) ja Veríssimo Correia Seabra (2004) mõrvad on siiani selgitamata ja tapjad leidmata, süüdistused esitamata ja kohus pidamata; toonitab, et karistamatus ei ole lahendus;
4. väljendab rahulolu sõjaväe töotusega austada Guinea-Bissau põhiseadust ning nõuab põhiseadusliku korra ranget järgimist;
5. nõuab tungivalt, et kõik osapooled lahendaksid vaidlused poliitiliste ja rahumeelsete vahenditega Guinea-Bissau institutsioonide raamistikus ning on vastu mis tahes katsele muuta valitsust põhiseadusevastaste vahenditega;
6. loodab, et presidendivalimised toimuvad 60 päeva jooksul vastavalt põhiseaduses ettenähtule ning kutsub Euroopa Liidu liikmesriike ja rahvusvahelist üldsust üles kindlustama, et Guinea-Bissau saab usaldusväärsete valimiste läbiviimiseks vajalikku rahalist ja tehnilist toetust;
7. rõhutab ohtu, et püsivalt struktuuriliselt nõrkade institutsioonide puhul jääb Guinea-Bissau ebastabiilseks ega suuda toime tulla lohkava korruptsiooniga või muuta oma staatust peamise narkotransiidiriigina;
8. kutsub nõukogu, komisjoni, liikmesriike, ÜROd, Aafrika Liitu, Lääne-Aafrika riikide majandusühendust (ECOWAS), portugali keelsete riikide ühendust (CPLP) ja teisi rahvusvahelise üldsuse liikmeid jälgima arengut Guinea-Bissaus, aitama kaasa riigi põhiseadusliku korra säilitamisele ning jätkama selles riigis rahuloome alaseid jõupingutusi;
9. nõuab viivitamatuid läbirääkimisi riigi erinevate poliitiliste fraktsioonide vahel eesmärgiga töötada välja programm, millele pühenduvad kõik sidusrühmad, mis hõlmaks julgeolekusektori reformi kiirendamist, läbivaadatud valimisseadust, riigihaldusreformi, korruptsioonivastaseid meetmeid, makroökonomilist stabiliseerimist ja konsulteerimist kodanikuühiskonnaga rahvusliku leppimise küsimuses;
10. väljendab rahulolu ECOWASi otsusega saata 3. märtsil 2009 Guinea-Bissausse ministrite delegatsioon, mis koosneb Nigeeria, Burkina Faso, Cabo Verde, Gambia ja Senegali ministritest, keda saadab ECOWASi komisjoni esimees, ja CLPLi sarnase otsusega saata samal päeval Guinea-Bissausse poliitiline missioon, mida juhib Portugali välisasjade ja koostöö riigisekretär, kusjuures mõlemad hõlmavad kõiki sidusrühmi, püüdes taastada usaldust poliitiliste osalejate, julgeolekujõudude ja kodanikuühiskonna vahel ning jõuda riigis taas põhiseadusega kooskõlas oleva olukorrani;
11. juhib sügava murega tähelepanu ohule, mis ähvardab rahu tugevdamist Guinea-Bissaus ja stabiilsust Lääne-Aafrika piirkonnas nii kaugetest riikidest nagu Colombia ja Afganistan pärit uimastite ümberlaadimise tõttu ja inimkaubanduse pärast, ning kutsub ÜRO allasutusi üles töötama ECOWASi asjakohasel toetusel välja piirkondliku tegevuskava nimetatud probleemide lahendamiseks;
12. kutsub ÜRO rahukindlustamise komisjoni üles aitama kaasa lubatud doonorabi (nii rahalise kui ka tehnilise) sujuvale kohaletoimetamisele, eelkõige selle abil puhul, mis on seotud julgeolekusektori ja haldusreformidega ning narkokaubanduse vastase võitlusega;
13. kutsub nõukogu ja komisjoni üles jätkama nõu ja abi pakkumist Guinea-Bissau julgeolekusektori reformi toetuseks EJKP missiooni „Guinea-Bissau julgeolekusektori reformi ELi missioon” abil ning andma aru saavutatud edusammude kohta;
14. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile, liikmesriikide valitsustele, ÜRO ja ECOWASi peasekretäridele, Aafrika Liidu institutsioonidele, AKV-ELi parlamentaarsele ühisassambleele, CLPLi sekretariaadile ning Guinea-Bissau valitsusele ja parlamendile.